

Lungul drum al piesei către final

Într-o lume foarte grăbită, toate domeniile își adaptează durata. Filmele nu pot dura peste două ore, iar de regulă se termină chiar după 90 de minute. Serialele au episoade de 26 sau

plesnesc.

Cred că la originea hipertrofiei spectacolului teatral nu stă dorința de expresivitate. Nu, e vorba de defecte omenești pe care persoanele lucide și bine-crescute

trebuie să și le reprime. Este în primul rând narcisismul artistului. Apoi, confuzia ideatică duce la lipsă de rigoare și claritate, deci la lungimi. "Ce qu'on conçoit bien, s'énonce clairement", zice clasicul. Este apoi dorința actorului

un mare teatru, nu s-a vândut într-o seară nici un bilet! Nici unul...

Desigur, scurtimea unei pățanii teatrale nu garantează calitatea ei. O oră pierdută la un spectacol prost trebuie înmulțită cu trei, cu șase, cu opt. Dar dacă-i doar o oră, mai ierți... Altfel, dacă ajunge să se lăbărțeze la trei ceasuri, te-apucă mîncărimea, dracii, iar în final te simți ca un cotoi spânzurat de un bătător de covoare.

Păstrarea spectacolelor teatrale la o durată rezonabilă are o eficiență dublă: artistică și economică. Din punct de vedere estetic, tensiunea crește prin concentrare, atenția privitorului nu se împrăștie. Dacă are alte ne cazuri – și cine n-are ne cazuri? – nu apucă să se mai gîndească la ele și beneficiază de terapia artei. În partea economică: piesa gigantică cere o extensie în toate dimensiunile, nu numai în cea temporală. Apoi, un spectacol reputat ca fiind foarte lung gonește spectatorii care, din omenești motive, preferă să rezerve nobilei distracții teatrale maximum două ore. Alte două sunt oricum rezervate în principiu călătoriei lungi către centrul teatral al orașului și revenirii în marile cartiere. Cum regizorii și directorii de teatru, printr-o fatalitate, stau de regulă în zona Bălcescu-Magheru, ei nu sesizează, probabil, acest aspect.

Există în urbea noastră, și nu puțini, oameni care n-au mai fost la teatru de cinci ani, de doi ani, de un an. Ar fi interesant, dacă mijloacele tehnice ar permite, ca însăși revista "Scena" să facă un sondaj în acest sens, relevând eventual și cauzele absenței de la spectacole. Oricât iubesc teatru și oricât de aproape mă aflu de el, în unități spirituale ca și în număr de stații de troleibuz, am ca prim motiv de ezitare în a-l frecventa lungimea spectacolelor. Ea este nemăsurată, incomparabilă cu durata celorlalte activități zilnice. Îmi perturbă grav bioritmul.

Să scriem scurt, să facem un teatru al conciziei, impulsiv, elegant și atractiv prin concentrare. Să ne oprim, inclusiv cu acest articol, la timp.

Horia Gârbea

Ștefan Sileanu și Valeria Seciu în Lungul drum... de E.O'Neill

52 de minute. În tenis a apărut tie-break-ul și se joacă pe suprafețe dure pentru ca schimbul de mingi să fie scurt. În fotbal s-a introdus "moartea subită". Cărțile s-au subțiat. Chiar și manualele au devenit sintetice și se bucură de succes cele care propun învățarea unui subiect în lecții de câte 10 minute.

Tendința mondială este de a scurta durata spectacolului de orice fel pentru a da timp spectatorului să mai facă și altceva. Numai teatrul românesc propune spectacole anacronic de lungi. Este o complicitate actori-regizori-producători, o monstruoasă coalțiție împotriva spectatorului. Veți spune: când e vorba de texte clasice, mă rog, respectul ar putea impune păstrarea duratei originale. Răspund: argumentul nu ține! Regizorul își ia oricum, mai ales față de textele clasice, libertăți care merg până la blasfemie. Taie ca-n brânză. Dar asta nu scurtează spectacolul. Pentru că apar "momente" extratextuale care lungesc tărașenia peste durata presupusă de rostirea întregii piese. Când e vorba de texte contemporane vedem că autori au, de regulă, decența să scrie puțin. Totuși spectacolele apar dilatate absurd și, ca orice broască umflată peste limita admisibilă,

"de a avea și el un moment". "Dacă tai, meștere, eu cu ce mai rămân?" zice actorul. "Am mamă, nevastă, copii! Cum să apar în fața lor cu două replici?" Și atunci regizorul, milos, îl lasă să facă și zece tumbes.

Într-un recent spectacol am văzut un actor, cam de tânăr specializat în sușe, care băga pur și simplu de la el, băga text gros, luat nitam-nisam din... Biblie, fără legătură cu piesa. E clar că regizorul îi permisese. Zicea și cerșea aplauze. Nu s-a oprit până nu le-a căpătat. Unde ești tu, Tepeș-doamne!?

Cu asemenea adaosuri, cu scene mute prelungite infinit, cu jocuri de lumini de dragul luminilor, cu muzici întinse ca guma de mestecat de dragul compozitorului, făcătura poate ține ore în șir. Singurul sacrificat, singurul la care nu se gîndește nimeni e spectatorul. El moare de sete, vrea să facă pipi, cască, adoarme. Și când se trezește, la vreun țipăt parazit, "ăia" sunt tot acolo. La pauză, dacă i se îngăduie o pauză, garderoba e asaltată de bieți cetățeni care-și blestemă zilele că n-au rămas acasă cu televizorul și cu Internetul.

Așa se explică de ce, de curând, la o piesă boulevardieră de pe un mare bulevard, la